

HEIDELBERGI KÁTÉ

A REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ HITVALLÁSA.

FORDÍTOTTA:
GALAMBOS ZOLTÁN
KOMÁROMI REF. LELKIPÁSZTOR

HÁLÁS EMLÉKEZÉssel AJÁNLOM NAGY TANÍTÓMESTEREIMNEK

DR. D. BOHATEC (WIEN)
DR. H. BOUWMAN (KAMPEN)
DR. T. HOERSTRA (KAMPEN)
DR. H. VISSCHER (UTRECHT)

REF. THEOLOGIAI PROFESSOROKNAK E CSEKÉLYKE MUNKÁT,
AKIK AZ IDEGENBEN TESTVÉRKÉNT FOGADTAK ÉS HIVŐ TUDOMÁNNYAL
VEZETTEK EL ISTEN LEGTISZTÁBB MEGISMERÉSÉRE.

Tartalom

A HEIDELBERGI KÁTÉ

ELSŐ RÉSZ.

AZ EMBER NYOMORÚSÁGÁRÓL

MÁSODIK RÉSZ.

AZ EMBER MEGVÁLTÁSÁRÓL

AZ ATYA ISTENRŐL ÉS MI TEREMTETÉSÜNKRŐL

A FIÚ ISTENRŐL ÉS A MI MEGVÁLTATÁSUNKRŐL

A SZENTLÉLEK ISTENRŐL S A MI MEGSZENTELTETÉSÜNKRŐL

A SÁKRAMENTUMOKRÓL

A SZENT KERESZTSÉGRŐL

A MI URUNK SZENTSÉGES VÉGVACSORÁJÁRÓL

HARMADIK RÉSZ.

A HÁLÁDATOSSÁGRÓL, MELYEL A MEGVÁLTÁSÉRT ISTENNEK TARTOZUNK

A TÖRVÉNYRŐL (TÍZPARANC SOLATRÓL)

AZ IMÁDKOZÁSRÓL

A HEIDELBERGI KÁTÉ

I. ÚRNAPJA.

1. Kérdés: *Mi a te egyetlenegy vigasztalásod életedben és halálodban?*

Felelet: Az, hogy mind testemmel, mind lelkemmel, életemben is, meg halálomban is nem a magamé vagyok, hanem az én hűséges Idvezítőmnek, a Jézus Krisztusnak a tulajdona. Aki az Ő drága vérével minden bűnömért tökéletesen megfizetett. És engem az ördögnek minden hatalmából megszabadított. És úgy megőriz, hogy egyetlen hajsza sem eshetik le fejemről mennyei Atyám akarata nélkül. Sőt minden dolognak is idvességemet kell szolgálni. Ezért biztosít engem Szent Lelkével az örökélet felől. És szív szerint hajlandóvá és késszé tesz arra, hogy ezután Őneki éljek.

Róm. 14: 7-8; 1. Kor. 6: 19; 1. Kor. 3: 22-23; Tit. 2: 14; 1. Pét. 1: 18-19; 1. Ján. 1: 7, 2: 2, 12; 1. Tim. 2: 6; Zsid. 2: 14-15; 1. Ján. 3: 8; Ján. 8: 34-36; 2. Thess. 3: 3; Ján. 6: 39; Máté 10: 30; Luk. 21: 18; Róm. 8: 28; Róm. 8: 14, 16-17; Luk. 1: 73-75; Ef. 1: 14; 1. Ján. 3: 3.

2. K: *Hány dolgot kell tudnod ahhoz, hogy e vigasztalásban idvességesen élhess és halhass meg?*

F.: Három dolgot. Először, hogy milyen nagy az én bűnöm és nyomorúságom? Másodszor, hogy hogyan szabadíttatom meg minden bűnömből és nyomorúságomból? És harmadszor, hogy milyen hálával tartozom Istennek e szabadításért?

Róm. 8: 11-12, 7: 14; Máté 11: 28-30; Ap. Csel. 4: 12, 10: 43; Kol. 3: 17; 1. Pét. 2: 9-12; Hós. 14: 3; Ef. 5: 8, 10; Ján. 9: 41; Máté 9: 12; 1. Ján. 1: 9, 10; Ján. 17: 3; Zsolt. 50: 14; Máté 5: 16; Róm. 6: 13; 2. Tim. 2: 15.

ELSŐ RÉSZ.

AZ EMBER NYOMORÚSÁGÁRÓL

II. ÚRNAPJA.

3. K: *Miből ismered meg a te nyomorúságodat?*

F.: Az Isten Törvényéből.

Róm. 3: 20.

4. K: *Mit követel tőlünk Isten Törvénye?*

F.: Rövid összefoglalásban így tanít minket erre Krisztus, Máté ev. 22. rész 37-40. verseiben: *Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első és nagy parancsolat. A második pedig hasonlatos ehhez: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat. E két parancsolattól függ az egész törvény és a próféták.*

V. Móz. 6: 5; III. Móz. 19: 18; Márk 12: 30; Luk. 10: 27.

5. K: *Megtarthatod-e tökéletesen mindezeket?*

F.: Semmiképpen nem. Mert természetem szerint hajlandó vagyok Istent és felebarátomat gyűlölni.

Róm. 3: 10, 20, 23; 1. Móz. 6: 5, 8; 21; Róm. 7: 22-23; 1. Ján. 1: 8, 10; Ef. 2: 3; Tit. 3: 3.

III. ÚRNAPJA.

6. K: *Hát ilyen gonosznak és romlottnak teremtette Isten az embert?*

F.: Semmiképpen nem. Sőt inkább jónak és a maga képmására teremtette Isten az embert, azaz valóságos igazságban és szentségben. Azért, hogy Istent, az ő Teremtőjét igazán ismerje, Őt szívből szeresse és hogy Vele örökké tartó idvességben éljen, hogy így Őt dicsérje és magasztalja.

1. Móz. 1: 31; 1. Móz. 1: 26-27; Ef. 4: 24; Kol. 3: 10; 2. Kor. 3: 18;

7. K: *Hát akkor honnan ered az embernek ez a megromlott természete?*

F.: Első szüleinknek, Ádámnak és Évának paradicsombeli esetéből és engedetlenségéből, ami miatt a mi természetünk úgy megromlott, hogy mi mindnyájan bűnben fogantatunk és születünk.

1. Móz. 3. 5: 3; Róm. 5: 12; Zsolt. 51: 7.

8. K: *De hát annyira megromlottunk-é, hogy teljességgel alkalmatlanok vagyunk minden jóra és hajlandók minden rosszra?*

F.: Bizony úgy van. Hacsak a Szentlélek újjá nem szül bennünket.

Róm. 7: 18; 2. Kor. 3: 5; 1. Móz. 6: 5; 8: 21; Ján. 3: 3, 5; Jób 14: 4, 15: 14, 16: 35; Ézs. 53: 6; 1. Kor. 12: 3.

IV. ÚRNAPJA

9. K: *Nem igazságtalanul bánik-é Isten az emberrel, hogy olyat kíván tőle az Ő törvényében, amit képtelen megtenni?*

F.: Semmiképpen nem. Mert olyanná teremtette Isten az embert, hogy azt megtehetné. De az ördögnek sugallatára és tudatos engedetlensége által úgy magát, mint utódjait megfosztotta az ember azoktól az ajándékoktól.

Ef. 4: 24; 5. Móz. 32: 4; Róm. 1: 32; Préd. 7: 29; 1. Móz. 3: 13; 2. Kor. 11: 3; 1. Móz. 3; Róm. 5: 12; 1. Tim. 2: 13, 14.

10. K.: *Büntetlenül hagyja-e Isten az ilyen engedetlenséget és elszakadást?*

F.: Bizony semmiképpen nem. Sőt inkább rettenetes az Ő haragja úgy a velünk született, mint az elkövetett bűnökért. És azokat igazságos ítélet által ideig- és örökké tartó büntetéssel sújtja, amint maga is megmondotta: *Átkozott minden, aki meg nem marad mindazokban, amik megíratnak a törvény könyvében, hogy azokat cselekedje.*

1. Móz. 2: 17; Zsolt. 5: 6; 76: 8; Zsid. 10: 31; Ef. 2: 3; Róm. 5: 12, 14, 1: 18; V. Móz. 27: 26; Es. 66: 24; Máté 25: 41; Náh. 1: 2; Róm. 1: 18; Ef. 5: 6; Gal. 3: 10.

11. K.: *Hát nem irgalmas az Isten?*

F.: Isten igenis irgalmas, de igazságos is. Ezért azt kívánja az Ő igazsága, hogy az Istennek legfelségesebb dicsősége ellen elkövetett bűnt is a legnagyobb, vagyis az örökké tartó testi és lelki büntetés sújtja.

II. Móz. 34: 6-7, 20: 6; 5, 23: 7, 34: 7; Zsolt. 5: 5-7; Zsid. 10: 31; Nah. 1: 2, 3.

MÁSODIK RÉSZ.

AZ EMBER MEGVÁLTÁSÁRÓL

V. ÚRNAPJA.

12. K: *Mivel tehát Istennek igazságos ítélete szerint megérdemljük az ideig és örökké tartó büntetést, van-e valami lehetőség arra, hogy megszabadulhassunk e büntetéstől és ismét kegyelembe juthassunk?*

F.: Isten azt akarja, hogy igazságosságának elégtétel adassék. Ezért vagy önmagunk, vagy valaki más által kell annak tökéletesen eleget tennünk.

1. Móz. 2: 17; Józs. 24: 19; Róm. 8: 3-4; II. Kor. 5: 21; Ezék. 18: 4; Mt. 5: 26; 2. Thess. 1: 6; Luk. 16: 2.

13. K.: *Vajjon mi magunk eleget tehetünk-e?*

F.: Semmiképpen nem. Sőt még naponként szaporítjuk is a bűnt.

Jób 9: 2-3, 12; Máté 6: 12, 18: 25, 16: 26; Róm. 2: 5; Jób 15: 15, 16, 4: 18, 19; Zsolt. 130: 3.

14. K: *Hát van-e olyan teremtmény, aki eleget tehetne érteünk?*

F.: Nincs. Mert elsősorban Isten nem akar más teremtményt megbüntetni azért a bűnért, melyet az ember követett el. Másodsorban meg egy teremtmény sem vehetné magára Isten bűnért való örök haragjának súlyát, sem más teremtményt nem szabadíthat meg attól.

Ezék. 18: 4; Zsolt. 130: 3; Náhum 1: 6; 1. Móz. 3: 17.

15. K: *Milyen Közbenjárót és Szabadítót kell tehát keresnünk?*

F.: Olyat, aki valóságos és igaz ember és mégis hatalmasabb minden teremtménynél, vagyis aki egyszersmind valóságos Isten is.

1. Kor. 15: 21; És. 7: 14, 9: 5; 53: 11; Zsid. 7: 26; Jer. 23: 6.

VI. ÚRNAPJA.

16. K: *Miért kell neki valóságos és igaz embernek lenni?*

F.: Mert Isten igazságossága azt kívánja, hogy amely emberi természet a bűnt elkövette, ugyanaz tegyen is eleget a bűnért. És az ember maga is bűnös lévén: nem tehet eleget másokért.

Ezék. 18: 4, 20; Zsolt. 49: 8-9; Zsid. 2: 14, 7: 26-27; I. Kor. 15: 21; Róm. 5: 18; 1. Pét. 3: 18.

17. K.: Miért kell neki egyszersmind valóságos Istennek lenni?

F.: „Azért, hogy istenségének hatalmával Isten haragjának súlyát emberi természetében elhordozhassa és nekünk az igazságosságot és az életet megszerezhesse és visszaadhassa.

Ézs. 53: 4, 11; 63: 3, 9; 5; 1. Ján. 4: 9; I. Pét. 3: 18; Náh. 1: 6; Zsolt. 130: 8.

18. K.: Kicsoda lehet ez a Közbenjáró, aki egyszerre valóságos Isten és valóságos és igaz ember is?

F.: A mi Urunk, Jézus Krisztus. Aki bölcseségül lőn nekünk Istentől és igazságul, szentségül és tökéletes váltságul.

1. Ján. 5: 20; Róm. 9: 5; 1. Tim. 3: 16; Ján. 8: 58; 1. Kor. 1: 30; I. Tim. 2: 5-6; Ján. 1: 1; Gal. 4: 4; Ézs. 9: 6; Jer. 23: 6; Mal. 3: 1; Luk. 1: 42; 2: 6, 7; Róm. 1: 3; 9: 5; 1. Pét. 1: 19; Zsid. 2: 9.

19. K.: Honnan tudod ezt?

F.: A szent Evangéliumból, melyet a Paradicsomban jelentett ki először az Isten. Azután a szent pátriárák és próféták által hirdettetett. És az áldozatok, s a Törvény egyéb ceremóniái által ábrázoltatott ki. Legutoljára pedig egyszülött Fiával töltetett be.

1. Móz. 3: 15; 22: 15-18; Ap. Csel. 3: 24; Zsid. 10: 1. Kol. 2: 7, 16-17; Ján. 1: 29; Ap. Csel. 13: 32-33; Róm. 10: 4; Ézs. 53; 42: 1-4, 43: 25, 49: 5, 6; Jer. 23: 5; Mik. 7: 18.

VII. ÚRNAPJA.

20. K.: Valamint Ádám által kárhozatra, úgy Krisztus által üdvösségre juthat-e minden ember?

F.: Semmiképpen nem. Hanem csak azok, akik igaz hit által Övéi lesznek és elfogadják minden Ő jótéteményét.

Máté 7: 14, 22: 14; Ján. 3: 16, 36; Márk. 16: 16; Ézs. 53: 11; Zsid. 4: 3; 10: 39, 11: 6.

21. K.: Milyen az igazi hit?

F.: Az igazi hit nemcsak oly bizonyos tudás vagy ismeret, melynél fogva igaznak tartom azt, amit Isten az Ő Igéjében kijelentett nekünk, hanem erős bizalom is, melyet az Evangélium által gerjeszt szívemben a Szent Lélek, hogy nemcsak másoknak, hanem nekem is bűnbocsánatot, örök igazságot és üdvösséget ajándékozz Isten ingyen kegyelemből, egyedül Krisztus érdeméért.

Csel. 24: 14. Jak. 1: 6, 2: 19; Róm. 1: 17; 3: 24, 5: 9, 4: 20-21, 10: 17; Zsolt. 103: 2-3; Ef. 2: 8-9; Kol. 1: 14; Máté 16: 17; Csel. 16: 14; Luk. 1: 77, 78.

22. K.: Mit kell tehát hinni a keresztyénnek?

F.: Mindazt, ami az Evangéliumban ígértetik nekünk. Amire minket a mi közönséges és kétségnélküli keresztyén hitünk tételei egy hitvallásban tanítanak meg.

Ján. 20: 31; Márk 1: 15; Máté 28: 19.

23. K.: *Melyek e mi hitvallásunk tételei?*

- F.:** 1. Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek Teremtőjében.
2. És Jézus Krisztusban, Ő egyszülött fiában, mi Urunkban.
3. Ki fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától.
4. Szenvede Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghalt és eltemették, szálla alá poklokra.
5. Harmadnapon halottaiból feltámadott.
6. Felméne mennyekbe, ül a mindenható Atya Istennek jobbján.
7. Onnan leszen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat.
8. Hiszek Szent Lélekben.
9. Hiszek egy közösleges keresztyén Anyaszentegyházat: a szenteknek egyességét.
10. Bűneinknek bocsánatát.
11. Testünknek feltámadását.
12. És az örök életet.

VIII. ÚRNAPJA.

24. K.: *Hány részre osztható fel ez a hitvallás?*

F.: Háromra. Az első szól az Istenről, mint Atyáról és a mi teremtetésünkről. A második az Istenről, mint Fiúról és a mi megváltatásunkról. A harmadik Istenről, mint Szentlélekről és a mi megszenteltetésünkről.

25. K.: *Mivel csak egyetlenegy isteni Lény van, miért beszélsz az Atyáról, Fiúról és Szentlélekről?*

F.: Mert úgy jelentette ki magát Isten az Ő Igéjében, hogy ez a három különböző Személy: az egyedüli, valóságos és örök Isten.

5. Móz. 6: 4; 1. Kor. 8: 4; Máté 28: 19; 1. Ján. 5: 7; 2. Kor. 13: 13; Ef. 4: 6; Ézs. 48: 16; Gal. 4: 6; Ef. 2: 18; Tit. 3: 5, 6.

AZ ATYA ISTENRŐL ÉS MI TEREMTETÉSÜNKRŐL

IX. ÚRNAPJA.

26. K.: *Mit hiszel e szavakkal: „Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében”?*

F.: Azt, hogy a mi Urunk Jézus Krisztus örökkévaló Atyja, aki a mennyet és földet minden benne lévővel semmiből teremtette és örök tanácsa és gondviselése által mindezeket még most is fenntartja és igazgatja: az Ő Fiáért, Krisztusért, nekem Istenem és Atyám. Akire annyira rábízom magam, hogy semmit sem kételkedem a felől, hogy összes testi és lelki szükségeimről gondoskodik. Sőt javamra fogja fordítani mind azt a rosszat, amit e siralomvölgyben rám bocsát. Mert megteheti azt, mint mindenható Isten. És meg is akarja cselekedni, mint hűséges Atya.

1. Móz. 1: 2; Ef. 1: 5; Csel. 4: 24, 14: 15; Zsid. 1: 8; Ef. 1: 11; Zsolt. 104: 27-30; 148: 5-6; Éf. 1: 5-6; Ján. 20: 17; Zsolt. 118: 8; Péld. 3: 5; Zsolt. 23: 1; Zsid. 12: 10-11; Zsolt. 135: 5-6; 103: 13; Máté 7: 11; Máté 6: 25, 26, 32, 33; Luk. 12: 22; Róm. 8: 28.

X. ÚRNAPJA

27. K.: *Mit értesz az Isten gondviselésén?*

F.: Istennek mindenható és mindenütt jelen való erejét, mellyel a mennyet és földet, minden teremtménnyel együtt, mintegy saját kezével még most is fenntartja. És úgy igazgatja, hogy fák és füvek, eső és szárazság, termékeny és terméketlen évek, étel és ital, egészség és betegség, gazdagság és szegénység és minden más dolog nem véletlenségből, hanem az Ő atyai kezéből jó.

És. 40: 26; Zsid. 1: 3; Zsolt. 139: 7, 10; Néh. 9: 6; Zsolt. 103: 19; Ap. Csel. 17: 28 Zsolt. 104: 13, 16; Ap. Csel. 14: 17; Jób 5: 18-19; 1. Sám. 2: 7; Péld. 22: 2; Máté 10: 29-31.

28. K.: *Mit használ az, ha tudjuk, hogy Isten teremtett mindeneket és gondviselésével még most is fenntartja?*

F.: Azt, hogy mindennemű viszontagságban türelmesek, a boldogságban háládatosak lehessünk. És mindabban, ami még ránk jöhet: jó reménységben legyünk a mi hűséges Istenünk és Atyánk iránt: hogy egy teremtmény sem szakaszthat el minket az Ő szerelmétől. Mert annyira az Ő kezében van minden teremtmény, hogy az Ő akarata ellen semmit sem tehet, de még csak meg sem mozdulhat.

Róm. 5: 3, 4; Zsolt. 39: 10; 1. Thess. 5: 18; 1; Pét. 5: 7; Róm. 8: 35; És. 41: 10-11; Jak. 1: 3; Jób 1: 21.

A FIÚ ISTENRŐL ÉS A MI MEGVÁLTATÁSUNKRÓL

XI. ÚRNAPJA.

29. K.: *Miért nevezzük Isten fiát Jézusnak, vagyis Idvezítőnek?*

F.: Azért, mert Ő idvezít és szabadít meg bennünket minden bűnünkből. És azért is, mert az idvesség senki másban nem kereshető, sem meg nem található.

Máté 1: 21; Ap. Csel. 4: 12; 1. Kor. 3: 11; Zsid. 7: 25; 4: 12; 1. Ján. 5: 11.

30. K.: *Hát hisznek azok is az egyedüli idvezítő Jézusban, akik idvességüket és boldogságukat a szenteknél, vagy önmagukban, vagy másutt keresik?*

F.: Semmiképpen nem. Mert valójában megtagadják az egyedüli Idvezítőt, Jézust, pedig szájukkal dicsekednek Vele. Mert egyik a kettő közül: *vagy* nem tökéletes Idvezítő Jézus, *vagy* pedig ebben az Idvezítőben kell megtalálni az üdvösségre szükséges összes dolgot azoknak, akik igaz hittel fogadják el Őt.

1. Kor. 1: 13, 30, 31; Kol. 1: 19-20, 2: 9-10; Ján. 1: 14, 16; Zsid. 7: 25, 12; 2; Gal. 5: 4.

XII. ÚRNAPJA.

31. K.: *Miért nevezzük Őt Krisztusnak, azaz Felkentnek?*

F.: Azért, mert az Atya Isten rendelte el és a Szentlélekkel kente fel Őt legfőbb Prófétánkká és Tanítónkká, aki tökéletesen kijelentette Istennek titkos tanácsát és akaratát a mi váltságunk felől. - Továbbá egyetlen Főpapunkká, aki testének egyetlenegy áldozatával megváltott minket és érettünk könyörögve szüntelenül közbenjár az Atyánál. - Végül a mi örökkévaló Királyunkká, aki Igéjével és Lelkével kormányoz minket és a megszerzett váltságban oltalmaz és megtart.

Zsolt. 45: 8; És. 11: 1-2, 61: 1: 5; Móz. 18: 15; Zsolt. 40: 8-9; Ján. 1: 18; 15: 15; Zsolt. 110: 4; Zsid. 10: 10; Jel. 5: 9; Róm. 8: 34; Zsolt. 2: 6; Jer. 33: 15-16; Luk. 1: 32-33; Zsolt. 89: 37-38; Ján. 10: 28; Máté 21: 5; Jel. 12: 10, 11.

32 K.: *Hát téged miért hívnak keresztyénnek?*

F.: Azért, mert hit által Krisztusnak tagja vagyok és így részese az Ő felkenetésének. Hogy így nevéről vallást tegyek. Magamat élő hálaáldozatul Néki adjam. És szabad és jó lelkiismerettel harcoljak ebben az életben a bűn és az ördög ellen. És a másvilágon Ővele együtt uralkodjam örökké minden teremtményen.

Csel. 11: 26; 1. Kor. 12: 27; Ef. 3: 17; 1. Ján. 2: 27; 2. Kor. 1: 21-22; 1. Pét. 2: 9; Róm. 12: 1; 1. Pét. 2: 5; Róm. 6: 12-13; Ef. 6: 12; 1. Pét. 5: 8-9; Jel. 3: 21; II. Tim. 2: 12; Jel. 1: 6; 5: 8, 10.

XIII. ÚRNAPJA.

33. K.: Miért nevezzük Őt Isten egyszülött Fiának, mikor mi is Isten gyermekei vagyunk?

F.: Azért, mert Istennek egyedül Krisztus az öröktől fogva való és természet szerinti Fia. Minket pedig Ő érette fogadott Isten kegyelemből gyermekeivé.

Ján. 1: 11, 14; Gal. 4: 6; Ef. 1: 5-6; Zsid. 1: 1-2; Ján. 3: 16; Róm. 8: 32, 16.

34. K.: Miért nevezed Őt mi Urunknak?

F.: Azért, mert Ő minket testestől-lelkestől minden bűneinkből kiváltott, de nem aranyon, vagy ezüstön, hanem az Ő drága vérével; és az ördög minden hatalmából megszabadított, s így tett a maga tulajdonává.

1. Kor. 6: 20; Kol. 1: 14; Zsid. 2: 14-15; 1. Pét. 1: 18-19; Tit. 2: 14; 1. Tim. 2: 6.

XIV. ÚRNAPJA.

35. K.: Mit tesz az, hogy „fogantaték Szentlélektől, születék szűz Máriától”?

F.: Azt, hogy Istennek örök Fia, aki valóságos és örök Isten és az is marad: a Szentlélek munkája által szűz Mária testéből és véréből valóságos emberi természetet öltött magára, hogy így Dávidnak valóságos magva legyen, s mindenben hasonlatos atyafiaihoz, kivéve a bűnt.

Gal. 4: 4; 1. Ján. 5: 20; Róm. 9: 5; Ézs. 7: 14; Luk. 1: 35; 1. Tim. 2: 5; 1. Ján. 1: 1-3; Fil. 2: 6-7; Ap. Csel. 13: 23; 2: 30; Zsid. 2: 17; 1. Ján. 3: 5; Zsid. 4: 15.

36. K.: Mi hasznodra van Krisztus szent fogantatása és születése?

F.: Arra, hogy Ő a mi közbenjárónk és ártatlanságával és tökéletes szentségével elfedezze Isten színe előtt bűneimet, melyekben fogantattam és születtem.

Zsid. 7: 26; Róm. 8: 3; Gal. 4: 4-5; 2. Kor. 5: 21; 1. Pét. 1: 18, 19, 3: 18.

XV. ÚRNAPJA

37. K.: Mit értesz az alatt, hogy „szenvedett”?

F.: Azt, hogy Ő, földi életének egész ideje alatt, de különösen életének végén, Istennek az egész emberi nemzetség bűne ellen való haragját testében és lelkében elhordozta, hogy így

szenvedésével, mint egyetlenegy engesztelő áldozattal, testünket és lelkünket az örök kárhozattól megszabadítsa és számukra Istennek kegyelmét, igazságát és az örök életet megszerezze.

És. 53: 2-6; Zsolt. 22: 17-18; Máté 26: 38; Fil. 2:8; Zsid. 5: 7-8, 9: 12; Ef. 1: 5-7; 1. Ján. 4: 9; Ján. 3: 14-15; 1. Pét. 2: 24, 3: 18; 1. Tim. 2: 6; Ézs. 55: 10; Zsid. 9: 15; 10: 19.

38. K.: *Miért szenvedett Ő Poncius Pilátus bírósága alatt?*

F.: Azért, hogy ártatlan létére a világi bíró által ítéltessék el, hogy ezzel Istennek ránk váró szigorú ítéletétől szabadítson meg bennünket.

Máté 27: 2, 19, 24; Luk. 23: 14-15; Ján. 18: 38, 19: 13-16; 1. Pét. 3: 18; Róm. 8: 34.

39. K.: *Nagyobb dolog az, hogy keresztre feszítettett, mintha másnemű halállal halt volna meg?*

F.: Igen. Mert abból vagyok bizonyos a felől, hogy a rajtam levő átkot magára vette. Mert Isten megátkozta a kereszthalált.

Gal. 3: 13; 5. Móz. 21: 22-23.

XVI. ÚRNAPJA.

40. K.: *Miért kellett Krisztusnak egészen a halálig megaláznia magát?*

F.: Mert Isten igazsága és igazmondása miatt nem lehetett volna más módon eleget tenni a mi bűneinkért, mint csak az Isten Fiának halála által.

1. Móz. 2: 17; Máté 20: 28; Lukács 24: 26; Róm. 5: 8, 6: 23, 8: 3, 4; Zsid. 2: 14, 15.

41. K.: *Miért „temettetett el”?*

F.: Azért, hogy ezzel bebizonyítsa azt, hogy valóban meghalt.

Csel. 13: 29; Mt. 27: 57-60; Márk 15: 42-45; Ján. 19: 38-42.

42. K.: *Ha már Krisztus meghalt értünk, miért kell nekünk is meghalni?*

F.: Mert a mi halálunk nem a bűneinkért való elégtétel, hanem csak meghalás a bűnnek és átmenet az örök életre.

Zsolt. 4: 8; Márk 8: 37; Ján. 5: 24; Róm. 7: 24; Fil. 1: 23.

43. K.: *Mi egyéb hasznot veszünk még Krisztusnak a keresztfán való áldozatából és halálából?*

F.: Azt, hogy az Ő ereje által a mi óemberünk Ővele együtt megfeszítettetik, megöletik és eltemettetik, hogy a test gonosz indulatai többé ne uralkodjanak bennünk, hanem hogy önmagunkat Őnéki szenteljük oda hálaáldozatul.

Gal. 5: 24; Róm. 6: 6-7, 14; 12: 1; 1. Pét. 2: 5.

44. K.: *Miért teszed még hozzá „szálla alá poklokra?”*

F.: Azért, hogy legnagyobb kísértéseim között is bizonyos legyek a felől, és teljességgel megvígasztalódjam az által, hogy az én Uram, Jézus Krisztus, az Ő kibeszélhetetlen gyötrődése, fájdalmai, rettegése és pokoli kínlódása révén, melyeket szenvedésével (különösen a keresztfán) viselt el, engem a pokoli gyötrelemtől és kintől megszabadított.

Zsolt. 18: 5, 6; Máté 26: 37-38, 46; Luk. 22: 43-44; 1. Kor. 15: 55, 57; Gal. 3: 13-14; Zsid. 5: 7-9.

XVII. ÚRNAPJA.

45. K.: *Mit használ nekünk Krisztus feltámadása?*

F.: Először is: legyőzte feltámadásával a halált, hogy részeseivé tegyen bennünket annak az igazságnak, melyet halálával szerzett meg számunkra. Másodszor: új életre támaszt az Ő ereje által minket is. Harmadszor: Krisztus feltámadása biztos záloga a mi idvességes feltámadásunknak.

Róm. 4: 25; 1. Kor. 15: 20-22; Róm. 6: 4-8; Ef. 2: 4-5; 1. Pét. 1: 3.

XVIII. ÚRNAPJA.

46. K.: *Hogy érted azt, hogy „felméne mennyekbe”?*

F.: Hogy Krisztus tanítványainak szemeláttára emelkedett fel a földről az égbe és hogy a mi javunkra van ott, miglen ismét eljövend ítélni eleveneket és holtakat.

Luk. 24: 50-51; Csel. 1: 9; Ján. 16: 7; Fil. 3: 20; Csel. 3: 21.

47. K.: *Tehát nincs velünk Krisztus a világ végéig, amint azt megígérte nekünk?*

F.: Krisztus valóságos ember és valóságos Isten. Emberi természetére nézve nincs többé a földön. De istenségével, fenségével, kegyelmével és Lelkével sohasem távozik el tőlünk.

Zsid. 8: 4; Ján. 16: 28, 14: 16; Máté 28: 20; Csel. 3: 21.

48. K.: *Nem válik-e el ily módon egymástól a Krisztusban való két természet, hogyha az emberi természet nincs mindenütt ott, ahol az isteni van?*

F.: Semmiképpen nem. Mert az isteni természet meg nem érthető és mindenütt jelenvaló: ebből szükségképpen az következik, hogy bár az isteni természet a magára öltött emberi természetén kívül is létezik, mindazáltal abban is benne van, s azzal személy szerint egyesülve marad.

Jer. 23: 24; 1. Kir. 8: 27; Ján. 17: 24; Ap. Csel. 3: 13. 7: 49; Máté 28: 6.

49. K.: *Mit használ nekünk Krisztus mennybemenetele?*

F.: Elsősorban azt, hogy Ő a mi Közbenjárónk a mennyben az Atya színe előtt. Másodszor, hogy a mi testünk, melyet Ő magára vett, biztos zálogunk arra, hogy Ő, aki a Fej: minket, az

Ő tagjait, szintén felvisz magához. Harmadszor, hogy Ő viszont zálogul Lelkét küldi nekünk, kinek ereje által az odafennvalókat keressük, ahol Krisztus van, ülven Istennek jobbján, nem pedig a földieket.

1. Ján. 2: 1; Róm. 8: 34; Zsid. 9: 24; Ján. 17: 24; Ef. 2: 6; Ján. 16: 7; Ef. 1: 13-14; Kol. 3: 1-3; Fil. 3: 21; Róm. 8: 34.

XIX. ÚRNAPJA.

50. K.: *Miért mondd ezt: ül az Istennek jobbján?*

F.: Mert azért ment fel Krisztus a mennybe, hogy ott is bizonyítsa, hogy az Ő keresztyén Egyházának Ő a Feje, aki által igazgat az Atya mindeneket.

Ef. 1: 20-21; Kol. 1: 18; Máté 28: 18; Ján. 5: 22.

51. K.: *Mit használ nekünk a mi Fejünknek, Krisztusnak ez a dicsősége?*

F.: Először, hogy Szent Lelke által mi belénk, tagjaiba mennyei ajándékokat áraszt alá. Aztán meg hatalmával oltalmaz és megtart minden ellenséggel szemben.

Ap. Csel. 2: 33; Ef. 4: 8; Ján. 10: 28-30; Zsolt. 2: 9; 110: 1, 2.

52. K.: *Mi vigasztatásod van abból, hogy Krisztus visszajön ítélni eleveneket és holtakat?*

F.: Hogy mindennemű szomorúság és üldöztetés közben felemelt fővel ugyanőt várom bíróul az égből, aki előbb miattam állott Isten ítélőszéke elé, s vett el rólam minden kárhoztatást. Aki úgy a maga, mint az én összes ellenségeimet örök kárhozatra veti. Engem pedig magához, a mennyei örömbé és idvességbe visz fel majd az Ő kiválasztottaival együtt.

Filip. 3: 20; Máté 26: 64; Ap. Csel. 10: 12; 1. Thess. 4: 16; 2. Thess. 1: 6, 10; Jelen. 20: 12-13; Luk. 21: 28; Róm. 8: 23; Tit. 2: 13.

A SZENTLÉLEK ISTENRŐL S A MI MEGSZENTELTETÉSÜNKRŐL

XX. ÚRNAPJA.

53. K.: *Mit hiszel a Szentlélekről?*

F.: Először, hogy Ő az Atyával és a Fiúval egyenlő valóságos és örök Isten. Másodszor, hogy Ő nekem is adatott; hogy igaz hit által engem Krisztusban s minden Ő jótéteményében részesítsen, vigasztaljon és mindörökké velem maradjon.

1. Ján. 5: 7; Máté 28: 19; Ap. Csel. 5: 3-4; 1. Kor. 3: 16; Csel. 2: 17-18; Jóel. 2: 28; Róm. 8: 9; Gal. 4: 6; 1. Kor. 12: 3; Ef. 3: 16-17; Ján. 15: 26; Ján. 14: 16-17; Móz. 1: 2; Ézs. 48: 16; 1; Kor. 3: 16; 6: 19; 1. Pét. 1: 2; 4: 14.

XXI. ÚRNAPJA.

54. K.: Mit hiszel a közönséges keresztyén Anyaszentegyházról?

F.: Hogy Istennek Fia az egész emberi nemzetségből Szentlelke és Igéje által, az igazi hitnek egységében magának az örökéletre kiválasztott gyülekezetet gyűjt egybe a világ kezdetétől fogva annak végéig. Azt oltalmazza és fenntartja. És hogy annak én is élő tagja vagyok és örökké az is maradok.

Ef. 5: 26; Csel. 20: 28; Ján. 10: 11; 1. Kor. 11: 26; Ef. 4: 11-13; 1. Móz. 26: 4; Jel. 5: 9; Róm. 1: 16; Ef. 4: 3-5, 13; Ján. 10: 28; Róm. 8: 28-30; 2. Tim. 1: 9; Máté 16: 18; 1. Pét. 1: 5; Ef. 2: 19-22; Zsolt. 23: 6; Róm. 8: 38-39; 1. Kor. 1: 8-9; Ef. 1: 10-13; Ézs. 59: 21; Csel. 2: 42; Zsolt. 71: 17-18; Zsolt. 129: 1-5; 1. Ján. 3: 14, 19-21.

55. K.: Mit értesz a „szentek egyességén”?

F.: Először, hogy a hívők, mint tagok, együttesen és egyenként is, részesei Krisztusnak és minden Ő javainak és ajándékainak. Másodszor, hogy mindenki kötelességének ismerje, hogy ajándékait készséggel és örömmel fordítsa a többi tag javára és üdvösségére.

Róm. 8: 32; 1. Ján. 1: 3; Ef. 5: 29-30; Róm. 12: 4-6; 1. Pét. 4: 10; 1. Kor. 6: 17, 12: 12, 13, 21; 3: 1, 5; Filip. 2: 4-8.

56. K.: Mit hiszel a „bűnök bocsánatáról”?

F.: Hogy Isten, Krisztus elégtételéért, soha többé meg nem emlékezik bűneimről és bűnös természetemről sem, mellyel egész életemen át harcolnom kell; hanem kegyelemből Krisztus igazságával ajándékoz meg, hogy soha többé kárhozatba ne jussak.

Ef. 1: 7; Zsolt. 103: 3; Róm. 7: 23-25, 8: 1; Jer. 31: 34; Ján. 5: 24; Róm. 8: 33-34; 1. Ján. 1: 7, 2: 2; 2. Kor. 5: 9; Mik. 7: 19; Ján. 3: 19.

XXII. ÚRNAPJA.

57. K.: Mi vigasztalásod van a test feltámadásából?

F.: Az, hogy nemcsak lelkem vitetik fel e földi élet után azonnal Krisztushoz, az ő Fejéhez, hanem Krisztus ereje által feltámasztva, testem is hasonló lesz Krisztus dicsőséges testéhez és ismét egyesül lelkemmel.

Luk. 16: 22, 23: 43; Préd. 19: 9; Luk. 23: 43; Fil. 1: 23; Jób 19: 25-27; 1. Kor. 15: 33; Ján. 5: 28-29; 6: 39-40; Ezék. 37: 5-6; Fil. 3: 21; 1. Kor. 15: 42-44; 1. Ján. 3: 2.

58. K.: Micsoda vigasztalásod van az „örök életről” szóló hittételből?

F.: Az, hogy miután már most is érzem szívemben az örök élet kezdetét: mostani életem után tökéletes üdvösségben lesz részem, melyet szem nem látott, fül nem hallott, sem emberi szív meg nem gondolt és mindezt azért, hogy abban Istent mind örökké magasztaljam.

2. Kor. 5: 2, 3; Róm. 5: 1; 1. Kor. 2: 9; 2. Pét. 1: 9.

XXIII. ÚRNAPJA.

59. K.: *De mi hasznát veszed annak, ha hiszed mindezeket?*

F.: Azt, hogy Isten előtt megigazult vagyok a Krisztusban és örököse az örök életnek.

Hab. 2: 4; Róm. 1: 16, 17; Fil. 3: 9; Ján. 3: 36.

60. K.: *Isten előtt hogyan lettél megigazulttá?*

F.: Egyedül a Jézus Krisztusba vetett igaz hit által. Oly módon, hogy bár lelkiismeretem vádolva mondja: hogy súlyosan vétkeztem Istennek összes parancsolatai ellen és egyet sem tartottam meg azok közül, sőt még most is hajlandó vagyok minden gonoszra, mindazáltal Isten, minden érdemem nélkül, pusztán kegyelemből, nekem ajándékozza és tulajdonítja Krisztus tökéletes elégtételét, igazságát és szentségét. Úgy, mintha sohasem lett volna bűnöm s nem is vétkeztem volna. Sőt, mintha én is mindenben éppen olyan engedelmes lettem volna, mintahogy Krisztus engedelmes volt érettem. De csak annyiban, amennyiben hívő szívvel elfogadom e jótéteményt.

Róm. 3: 9, 21, 22, 24-26, 28; Gal. 2: 16; Róm. 7: 21-23; 4: 4, 6-8, 5: 9, 18-19; Ef. 2: 8-9; Fil. 3: 9; Tit. 3: 5; 5; Móz. 9: 6; Ezék. 36: 22; 1. Ján. 2: 2; 2. Kor. 5: 19, 21.

61. K.: Miért mondod, hogy egyedül, csak a hit által igazulsz meg?

F.: Nem azért, mintha hitem érdeméért volnék kedves Isten előtt. Hanem azért, mert egyedül Krisztus elégtétele, igazsága és szentsége az én igazságom Isten előtt. És hogy ezt semmi más módon el nem fogadhatom, sem magamévá nem tehetem, csak egyedül hit által.

1. Kor. 1: 30; 1. Ján. 5: 10; 1. Kor. 2: 2.

XXIV. ÚRNAPJA.

62. K.: *De miért nem lehetnek jócselekedeteink Isten előtt való igazsággá, vagy annak valami részévé?*

F.: Azért, mert csak a teljesen tökéletes és Isten törvényével minden részében megegyező igazság állhat meg Isten ítélőszéke előtt. És mert a mi legjobb cselekedeteink is e földi életünkben mind tökéletlenek és bűnökkel beszennyezettek.

Gal. 3: 10; 5. Móz. 27: 26; Jak. 2: 10; Zsolt. 130: 3; Jak. 3: 2; 1. Ján. 1: 8; Ézs. 64: 6.

63. K.: *De hogyan? Hát semmi érdeme sincs a mi jócselekedeteinknek? Pedig Isten azt ígéri, hogy mind e földi, mind a jövő életben megjutalmazza azokat?*

F.: Ez a megjutalmazás nem érdemünkért, hanem kegyelemből történik.

Luk. 17: 10; Róm. 11: 36.

64. K.: *Nem teszi könnyelműekké, istentelenekké az embereket ez a tudomány?*

F.: Nem. Mert lehetetlen, hogy aki igaz hit által Krisztusba oltatott, a háládatosság gyümölcseit ne teremje.

Máté 7: 18; Ján. 15: 5; Róm. 8: 14.

A SÁKRAMENTUMOKRÓL

XXV. ÚRNAPJA.

65. K.: *Mivel egyedül csak az igaz hit tesz bennünket Krisztusnak és minden Ő jótéteményének részesévé, honnan származik akkor ez a hit?*

F.: A Szentlélektől, aki a. szent Evangélium hirdetése által gerjeszti fel szívünkben a hitet és a Sákramentumokkal való élés által erősíti meg azt.

Ján. 3: 5; Ef. 2: 8; Máté 28: 19-20; Róm. 10: 17; Fil. 1: 29; 1. Pét. 1: 22, 23.

66. K.: *Mik a Sákramentumok?*

F.: A Sákramentumok látható szent jegyek és pecsétek, melyeket a végre szerzett Isten, hogy az azokkal való éléssel annál inkább megértse velünk és megpecsételje az Evangélium ígéretét. Tudniillik, hogy Krisztusnak a keresztfán elvégzett egyetlenegy áldozatáért: bűnbocsánatot és örök életet ajándékoz ingyen kegyelemből.

Róm. 4: 11; Csel. 2: 38; 1. Kor. 11: 23; 1. Móz. 17: 11; 5. Móz. 30: 6; 3. Móz. 6: 25; Zsid. 9: 7-9, 24; Ézs. 6: 6-7; 59: 9.

67. K.: *Arra valók-e és a végből rendeltettek-e az Ige és a Sákramentumok, hogy hitünket oda-irányítsák Jézus Krisztusnak keresztfán való áldozatára, mint üdvösségünk egyedüli alapjára?*

F.: Bizony úgy van. Mert az Evangéliumban arra tanít a Szent Lélek és a Sákramentumokban arról biztosít, hogy tökéletes üdvösségünk Krisztusnak a keresztfán érettünk megtörtént egyetlen áldozatában van.

Róm. 6: 3; Gal. 3: 26-27; 1. Kor. 5: 7.

68. K.: *Hány Sákramentumot szerzett Krisztus az Új Szövetségben, vagy Testamentumban?*

F.: Kettőt. Úgymint a szent Keresztséget és az Úri szent Vacsorát.

Máté 28: 19; 1. Kor. 11: 23-25.

A SZENT KERESZTSÉGRŐL

XXVI. ÚRNAPJA.

69. K.: *Hogyan emlékeztet és biztosít a szent Kereszttség téged a felől, hogy Krisztusnak a keresztfán való egyetlenegy áldozata neked javadra szolgál?*

F.: Úgy, hogy a vízzel való külső leöntést maga Krisztus szerezte és azzal megígérte, hogy az Ő vére és lelke épp olyan bizonyosan lemosa lelkem tisztátalanságát, azaz minden bűnömet, mint amilyen bizonyos az, hogy külsőleg leöntetem a vízzel, mely a test tisztátalanságát mossa le.

Mt. 28: 19; 1. Pét. 3: 21; Tit. 3: 5; Márk 16: 16; Csel. 2: 38; Ján. 1: 33; Róm. 6: 3-4; Márk 1: 4; Luk. 3: 3.

70. K.: *Mit jelent a Krisztus vérével és Lelkével való megmosatás?*

F.: Azt, hogy Isten kegyelemből megbocsátja a bűnöket Krisztus véréért, melyet keresztfán való áldozatában értünk ontott ki. Továbbá (jelenti) a Szent Lélek által való megújítást és a Krisztus tagjaivá szentelést. hogy így minél jobban meghaljunk a bűnnek és istenfélő, feddhetetlen életet éljünk:

Zsid. 12: 24; Jelen. 1: 5; Kol. 2: 12; 1. Pét. 1: 2; Zak. 13: 1; Ezék. 36: 25; Ján. 1: 33; 3: 5; 1. Kor. 6: 11; 12: 13; Róm. 6: 4.

71. K.: *Hol ígérte meg nekünk Krisztus, hogy olyan bizonyosan megmos vérével és Lelkével, mint ahogy a Kereszttség vize megmos minket?*

F.: A Kereszttség szereztetésekor, mely így hangzik: Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében (Máté 28: 19.). És: Aki hiszen és megkeresztelkedik, idvezül, aki pedig nem hiszen, elkárhozik (Márk 16:16.). Meg is ismétlődik ez az ígéret akkor, mikor a Szentírás: az újjászületés fürdőjének és a bűnök lemosásának nevezi a Keresztséget (Tit. 3: 5. Csel. 22: 16.).

XXVII. ÚRNAPJA.

72. K.: *Tehát egyenlő a vízzel való külső leöntés a bűnök lemosásával?*

F.: Nem! Mert egyedül csak Jézus Krisztus vére és a Szent Lélek tisztít meg minket minden bűntől.

1. Kor. 6: 11; 1. Ján. 1: 7; Mát. 3: 11; 1. Pét. 3: 21; Ef. 5: 26.

73. K.: *Miért mondja hát a Szent Lélek a Keresztséget az újjászületés feredőjének és a bűnök elmosásának?*

F.: Nagy oka van erre Istennek. Ugyanis ezzel nemcsak arra akar minket megtanítani, hogy miképpen a víz a test tisztátalanságát, azonképpen mossa le Jézus Krisztus vére és Lelke a mi bűneinket. Sőt még többet is! Mert ezen isteni zálog és jegy által akar megbiztosítani afelől, hogy olyan biztosan megmosattunk lelkiileg bűneinktől, amiképpen külsőleg vízzel mossuk meg magunkat.

Gal. 8: 27; Jelen. 1: 5; 7: 14; 1. Kor. 6: 11; Márk 16: 16.

74. K.: *A kisgyermekeket is meg kell kereszteni?*

F.: Igenis. Mert miként a felnőttek, úgy ők is Isten szövetségéhez és gyülekezetéhez tartoznak. És mert nekik éppen úgy megígértetett a bűnökből való váltság Krisztus vére által és a hitet munkáló Szent Lélek, mint a felnőtteknek: így őket is be kell avatni a Kereszttség - mint a szövetség jegye - által a keresztyén Anyaszentegyházba. És meg kell őket különböztetni a hitetlenek gyermekeitől; amint ez az Ószövetségben, vagy Testamentumban a körülméltetés által történt, melynek helyébe a Kereszttség szereztetett az Újszövetségben.

1. Móz. 17: 7, 12-13; Márk 10: 14, 16; Csel. 2: 38, 39; 10: 47; Csel. 10: 48; 16: 3, 15; 1. Kor. 1: 16; Eféz. 5: 25, 26; 1. Móz. 17: 12, 13; Máté 19: 14; Luk. 1: 15; Zsolt. 22: 11.

A MI URUNK SZENTSÉGES VÉGVACSORÁJÁRÓL

XXVIII. ÚRNAPJA.

75. K.: *Mi emlékeztet és biztosít téged a szent Úrvacsorában afelől, hogy Krisztusnak a keresztfán meghozott egyetlenegy áldozatában és minden Ő javaiban neked is részed van?*

F.: Az, hogy Krisztus nekem és minden hívőnek megparancsolta, hogy az Ő emlékezetére egyem ama megtöretett kenyérből és igyam ama pohárból. És e mellett meg is ígérte, először, hogy olyan bizonyosan megáldoztatott és megtöretett a keresztfán az Ő teste és kiontatott az Ő vére énértem, amiképpen szemeimmel látom, hogy az Úrnak kenyeré számomra is megtöretik és a pohár nekem is odanyújtatik. És másodszor, hogy az Ő megfeszített testével és kiontatott vérével oly bizonyosan táplálja és erősíti az én lelkemet az örök életre, amiképpen én az Úr szolgájának kezéből elfogadom és szájjammal élvezem az Úr kenyerét és poharát, mint Krisztus testének és vérének bizonyos jegyeit.

1. Kor. 11: 23. s köv.; 12: 13; Máté 26: 26-28; Márk 14: 22-24; Luk. 22: 19-20.

76. K.: *Mit jelent a Krisztusnak megfeszített testét enni és kiontott vérét inni?*

F.: Nemcsak azt, hogy hívő szívvel elfogadjuk Krisztus egész szenvedését és halálát, hogy azáltal bűnbocsánatot és örök életet nyerjünk, hanem ezenkívül még azt is, hogy a Krisztusban és a bennünk is lakozó Szent Lélek által hovatovább annyira egyesüljünk az Ő szent testével, hogy bár Ő a mennyben van, mi pedig a földön, mindazonáltal testéből való test és csontjaiból

való csont legyünk. És hogy miként a test tagjait egy lélek, úgy tápláljon bennünket is az örök életre és kormányozzon minket egyugyanazon Szentlélek.

János ev. 6: 35, 50-54; 1. Kor. 6: 15; 10: 16; 11: 26; 12: 13; Ján. 6: 56; Eféz. 5: 30; Róm. 8: 9, 11; Csel. 3: 21; Ján. 6: 57; 15: 1-6.

77. K.: Hol ígérte meg Krisztus azt, hogy a hívőket oly biztosan akarja táplálni és erősíteni testével és vérével, amiképpen azok a megtöretett kenyérből esznek és ama pohárból isznak?

F.: Az Úrvacsora szereztetési Igéiben, melyek így hangzanak: „Az Úr Jézus azon az éjszakán, melyen elárultaték, vette a kenyeret és hálákat adván, megtörte és ezt mondta: Vegyétek, egyétek! Ez az én testem, mely tiérettetek megtöretik; ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Hasonlatosképpen a pohárt is vette, minekutána vacsorált volna, ezt mondván: E pohár amaz Új testamentum az én vérem által, ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az én emlékezetemre. Mert valamennyiszer eszitek a kenyeret és isszátok e pohárt, az Úrnak halálát hirdessétek, amíg eljövend”. (1. Kor. 11: 23-26)

Megismétli ezt az ígéretet Pál apostol, amikor így szól: „A hálaadásnak pohara, amelyet megáldunk, nem a Krisztus vérével való közösségünk-é? A kenyér, amelyet megszegünk, nem a Krisztus testével való közösségünk-é? Mert egy a kenyér, egy test vagyunk sokan, mert mindnyájan az egy kenyérből részesedünk”. (1. Kor. 10: 16, 17.)

Máté 26: 26-28; Márk 14: 22-24; Luk. 22: 19-20.

XXIX. ÚRNAPJA.

78. K.: A kenyér és a bor valóságos testévé és vérévé válik-e Krisztusnak?

F.: Nem. Mert miként a Kereszttség vize nem változik át Krisztus vérévé, sem a bűnöket le nem mossa, hanem csupán isteni jegye, záloga azoknak; éppen úgy nem válik Krisztus testévé a kenyér az Úrvacsorában, habár azt a sákramentumok használati módja szerint Krisztus Jézus testének mondjuk.

Máté 26: 29, 3: 11; 1. Kor. 10: 3-4, 11, 16; 2. Móz. 12: 11; Tit. 3: 5; 1. Pét. 3: 21.

79. K.: Miért mondja Krisztus a kenyeret mégis az Ő testének és a poharat az Ő vérének, vagy az ő vére által való Új Szövetségnek, és Pál: a Krisztus testével és vérével való közösségnek?

F.: Nem beszélne így Krisztus, ha nem volna nagy oka rá. Ugyanis nemcsak arra tanít bennünket ez által, hogy miként a kenyér és a bor földi életünket táplálják, éppen úgy valóságos étel és ital az ő megfeszített teste és kiontatott vére, melyek az örök életre táplálják lelkünket; hanem sokkal inkább (a végből tanítja ezt, hogy) ezen látható jegyekkel és zálogokkal bizonyosakká tegyen a felől, hogy a Szentlélek munkája által oly bizonyosan részesülünk az Ő valóságos testében és vérében, mint ahogy testi szánkba vesszük e szent jegyeket az Ő emlékezetére. És hogy minden Ő szenvedése és engedelmessége olyan bizonyosan a mienk is, minthogyha saját személyünkben mi magunk szenvedtük volna el mind azt és tettünk volna eleget Istennek a mi bűneinkért.

Ján. ev. 6: 55; 1. Kor. 10: 16, 17; Róm. 5: 19.

XXX. ÚRNAPJA.

80. K.: *Mi különbség van az Úrvacsora és a pápas mise között?*

F.: Az Úrvacsora azt bizonyítja nekünk, hogy Jézus Krisztus egyetlenegy áldozatáért, melyet Ő maga vitt egyszer véghez a keresztfán, minden mi bűneink megbocsáttatnak. És hogy mi a Szentlélek által Krisztusba oltatunk, aki emberi természetével (testével) már nincs a földön, hanem a mennyekben van, Istennek, az Ő Atyjának jobbán s azt akarja, hogy ott imádjuk Őt. A mise ellenben azt tanítja, hogy az élők és a holtak bűnei nem a Krisztus szenvedéséért bocsáttatnak meg, ha csak a misemondó papok naponként meg nem áldozzák érettük a Krisztust. És hogy Krisztus a kenyér és a bor alakjában testileg jelen van. És ezért azokban kell Őt imádni. Ezért a mise lényegében nem más, mint Jézus Krisztus egyetlenegy áldozatának és szenvedésének tagadása és átkozott bálványimádás.

Zsid. 7: 26, 37; 9: 12; 10: 10-12; Ján. 19: 30; Máté 26: 28; 1. Kor. 6: 17, 10: 16-17; Kol. 3: 1; Zsid. 1: 3, 8: 1; János 20: 17; Fil. 3: 20; Luk. 22: 19, 24: 52; Ján. 4: 21; Csel. 7: 55; 1. Thess. 1: 10; Zsid. 9: 26, 10: 12-14.

81. K.: *Kiknek szereztetett az Úrvacsora?*

F.: Azoknak, akik utálják magukat bűneik miatt, mégis bíznak abban, hogy azok megbocsáttatnak Krisztusért és hogy még a megmaradt gyarlóságaikat is elfedezi az Ő szenvedése és halála. Akik kívánják is, hogy hovatovább erősödjenek a hitben és jobbakká legyenek életükben. De a képmutatók (hipokraták) és akik nem térnek tiszta szívvel az Istenhez, azok ítéletet esznek és isznak maguknak.

1. Kor. 10: 19-22; 11: 28; Máté 11: 28; 2. Kor. 13: 5; Máté 11: 29; 1. Kor. 11: 29.

82. K.: *Oda bocsáthatók-e ehhez az Úrvacsorához azok, akik felfogásukkal és életükkel hitetleneknek és istenteleneknek bizonyulnak?*

F.: Nem. Mert az megszenteltelenítene Isten Szövetségét és felgerjesztené az Ő haragját az egész gyülekezetre. Azért kötelessége a keresztyén Egyháznak, hogy az ilyeneket Krisztus és az Apostolok rendelete szerint a mennyország kulcsaival mindaddig kizárja, amíg be nem bizonyítják életük megjobbítását.

1. Kor. 10: 21; Péld. 15: 8; Máté 18: 15-17; 2. Thess. 3, 6, 14, 15; 1. Kor. 11: 20, 34; Ézs. 1: 11, 66: 3; Jer. 7: 21.

XXXI. ÚRNAPJA.

83. K.: *Melyek a mennyország kulcsai?*

F.: A szent Evangélium hirdetése és a keresztyén (egyházi) fegyelem, vagyis a keresztyén gyülekezetből való kizárás, amely kettő a hívőknek kinyitja a mennyországot, a hitetlenek előtt pedig bezárja.

Máté 16: 19; 18: 18; János 20: 22-23.

84. K.: *Mi módon nyílik meg és zárul be a mennyország a szent Evangélium prédikálása által?*

F.: Úgy, hogy a Krisztus parancsolatából a hívőknek, összesen és egyenként, hirdetik és nyilvánosan bizonytságot tesznek amellett, hogy Isten Krisztusnak érdemeiért valóságosan megbocsátja minden bűnöket: valahányszor az Evangélium ígértét igaz hittel elfogadják. Ezzel szemben pedig azt hirdetik és bizonyítják minden hitetlennek és azoknak, akik szívük szerint nem tértek meg, hogy mindaddig rajtok van Isten haragja és az örök kárhozat, míg meg nem térnek. Ezen evangéliumi bizonytságtétel szerint ítél Isten úgy a jelen, mint a jövőendő életben.

Csel. 13: 38, 39; Máté 11: 28; Ezék. 33: 11; Ján. 3: 36; 8: 24; Mt. 3: 7, 8; Róm. 2: 16; Ján. 20: 21-23; Mát. 16: 19.

85. K.: *Mi módon nyílik meg és zárul be a mennyország a keresztyén (egyházi) fegyelem által?*

F.: Úgy, hogy Krisztus parancsára mindazok, akik keresztyén név alatt nem keresztyén tudományt (tant) vallanak s nem élnek keresztyén életet: miután néhányszor atyafiságosan figyelmeztettek és tévelygéseikkel, vagy szégyenletes életükkel fel nem hagynak: bejelentetnek a gyülekezetnek, vagy a gyülekezet által e célból megbízottaknak. És ha ezek intését sem veszik fel, akkor ezek a sákramentumoktól való eltiltással kirekesztik őket a keresztyén gyülekezetből, Isten pedig a Krisztus országából. És újból akkor vétetnek fel Krisztusnak és az Ő gyülekezetének tagjaivá, ha valóságos megjobbulást ígérnek és mutatnak is fel.

Róm. 16: 17; 1. Kor. 5: 4, 11, 13; Tit. 3: 10; 2. Ján. 10: 11; Máté 18: 15-17; 1. Tim. 1: 20; 2. Kor. 2: 6-8; 2. Tim. 2: 25, 26.

HARMADIK RÉSZ.

A HÁLÁDATOSSÁGRÓL, MELLYEL A MEGVÁLTÁSÉRT ISTENNEK TARTOZUNK

XXXII. ÚRNAPJA.

86. K.: *Mivel nyomorúságunkból minden érdemünk nélkül, egyedül kegyelemből szabadultunk meg Krisztus által, miért kell azért még jót cselekednünk?*

F.: Azért, mert Krisztus bennünket vérén megvásárolt és megszabadított, egyszersmind Szentlelkével meg is újít az Ő hasonlatosságára a végből, hogy egész életünkkel Isten iránti háládatosságunkat mutassuk az Ő jótéteményeiért és Őt dicsőítsük. Azután azért, hogy mindenki megbizonyosodjék saját hite felől annak gyümölcseiből. És hogy istenfélő életünkkel felebarátainkat is megnyerhessük Krisztusnak.

Róm. 6: 13, 12: 1, 2; 1. Kor. 1: 30; Tit. 2: 14; 5. Mózs. 32: 6; 1. Pét. 2: 5, 9: 12; Jak. 2: 18; 1. Ján. 2: 3, 4; 1. Pét. 3: 1, 2; 1. Kor. 6: 20; Mt. 5: 16, 7: 17; Gal. 5: 6, 22; Róm. 14: 19.

87. K.: *Nem idvezülhetnek-e tehát azok, akik istentelen, háládatlan életükben megmaradva nem térnek meg Istenhez?*

F.: Semmiképpen nem. Mert az Írás azt mondja, hogy se szemérmetlen, se bálványimádó, se házasságtörő, se tolvaj, se telhetetlen, se részeges, se szidalmazó, se rabló, sem ezekhez hasonló nem örökölheti Istennek országát.

1. Kor. 6: 9, 10; Eféz. 5: 5; 1. Ján. 3: 14.

XXXIII. ÚRNAPJA.

88. K.: *Hány részből áll az ember valóságos megtérése?*

F.: Két részből: az ó-ember megöldökléséből és az új-ember megelevenítéséből.

Eféz. 4: 22-24; Ézs. 1: 16-17; Róm. 6: 1, 4-6; Kol. 3: 5-6, 8-10; 1. Kor. 5: 7; 2. Kor. 7: 10.

89. K.: *Micsoda az ó-ember megöldöklése?*

F.: Szívszerinti bánkódás a miatt, hogy Istent haragra kényszerítettük bűneinkkel, melyeket hovatovább jobban gyűlölünk és kerülünk.

Jóel. 2: 12, 13; Róm. 8: 13; 12: 9; 2. Kor. 7: 10; Hós. 6: 1.

90. K.: *Micsoda az új ember megelevenítése?*

F.: Istenben való szívszerinti öröm Krisztus által. És vágyódás az Isten akarata szerint való jó cselekedetekkel teljes élet után és annak szeretése.

Neh. 8: 10; Zsolt. 51: 10, 119: 167; Róm. 5: 1, 6: 10-13; 7-22; Gal. 2: 20.

91. K.: *Melyek hát a jó cselekedetek?*

F.: Egyedül azok, melyek igaz hitből, Isten Törvényének megfelelőleg, egyedül az Ő dicsőségére történnek. És nem azok, melyek a mi jótetszésünkön, vagy emberi rendelkezéseken alapulnak.

Róm. 14: 23; 1. Tim. 1: 5; Ezék. 20: 18, 19; Máté 5: 16; 15: 7-9; 1. Sám. 15: 22; Ef. 2: 10; 1. Kor. 10: 31.

A TÖRVÉNYRŐL (TÍZPARANC SOLATRÓL)

XXXIV. ÚRNAPJA.

92. K.: *Melyik az Isten Törvénye?*

F.: És szólá Isten mindezeket az Igéket, mondván (Mózes II. könyve 20: 1-17. és V. könyve 5: 6-21.):

I. P a r a n c s o l a t. *Én, az Úr vagyok a te Istened, aki kihoztalak téged Egyiptomnak földéről a szolgálat házából. Ne legyenek néked idegen isteneid én előttem.*

II. P a r a n c s o l a t. *Ne csinálj magadnak faragott képet és semmi hasonlót azokhoz, amelyek fenn az égben, vagy amelyek alatt a földön, vagy amelyek a vizekben, a föld alatt vannak. Ne imádd és ne tiszteld azokat; mert én az Úr, a te Istened, féltőnszerető Isten vagyok, aki megbüntetem az Atyák vétkét a fiakban, harmad- és negyedízigen, akik engem gyűlölnék. De irgalmasságot cselekszem ezerízigen azokkal, akik engem szeretnek és az én parancsolataimat megtartják.*

III. P a r a n c s o l a t. *Az Úrnak, a te Istenednek nevét hiába fel ne vedd; mert nem hagyja azt az Úr büntetés nélkül, aki az ő Nevét hiába felveszi.*

IV. P a r a n c s o l a t. *Megemlékezzél a nyugalom napjáról (Szabbath-napról), hogy megszenteljéd azt. Hat napon át munkálkodjál és végezd minden dolgodat; de a hetedik nap az Úrnak, a te Istenednek nyugalom napja (Szabbath-napja): semmi dolgot se tégy azon se magad, se fiad, se leányod, se szolgád, se szolgálóleányod, se barmod, se jövevényed, aki a te kapuidon belül van; mert hat napon teremté az Úr az eget és a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megnyugovék. Azért megáldá az Úr a nyugalom napját (Szabbath-napját) és megszentelé azt.*

V. P a r a n c s o l a t. *Tiszteld atyádat és anyádat, hogy hosszú ideig élj azon a földön, melyet az Úr a te Istened ád te néked.*

VI. P a r a n c s o l a t. *Ne ölj.*

VII. P a r a n c s o l a t. *Ne paráználkodj.*

VIII. P a r a n c s o l a t. *Ne lopj.*

IX. P a r a n c s o l a t. *Ne tégy a te felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot.*

X. P a r a n c s o l a t. *Ne kívánd a te felebarátodnak házát. Ne kívánd a te felebarátodnak feleségét, se szolgáját, se szolgálólányát, se ökrét, se szamarát és semmit, ami a te felebarátodé.*

93. K.: *Hogyan osztjuk fel a Tízparancsolatot?*

F.: Két táblára, melyek közül az első arra tanít, hogy miképpen viseljük magunkat Isten iránt. A másik pedig a felebarátaink iránti kötelességeinket tárgyalja.

5. Móz. 4: 13. 10: 3, 4. Máté 22: 37-40; 2. Móz. 34: 28.

94. K.: *Mit parancsol meg Isten az első parancsolatban?*

F.: Azt, hogy amilyen drága nékem lelkem idvessége, épúgy távolítsak el magamtól és kerüljek minden bálványozást, varázslást, jövendőmondást, babonát, szenteknek, vagy más teremtményeknek segítségül hívását. Az egyedüli igaz Istent pedig igazán megismerjem. Egyedül Ő benne bízom. Teljes alázatossággal és béketűréssel egyedül Neki engedelmeskedjem. Egyedül Tőle várjak minden jót. Őt teljes szívemmel szeressem, féljem és tiszteljem. Úgyannyira, hogy inkább el leszek minden teremtetett dolog nélkül és lemondok azokról, semmint hogy a legkisebb dologban az Ő akarata ellen cselekednék.

Zsolt. 81: 10; 1. Kor. 6: 9, 10: 7, 14; 3. Móz. 19: 31; Ézs. 8: 19, 20: 5; Móz. 18: 9-12; Márk 7: 4; Jelen. 19: 10, 22: 8-9; Csel. 5: 29, 10: 25, 26; 5. Móz. 4: 15, 19; Máté 4: 10; Ján. 17: 3; Jer. 9: 24; 17: 5, 7; Ézs. 57: 15; 1. Pét. 5: 5; Lukács 21: 19; Zsid. 10: 36; Jak. 1: 17; 5. Móz. 6: 5, 10: 12, 20; Zsolt. 34: 10, 104: 27; Préd. 12: 15; Malak. 1: 6; Csel. 5: 29; Ján. 17: 3; Jer. 17: 5, 7; Róm. 5: 3, 4; Fil. 2: 14.

95. K.: *Mi a bálványozás?*

F.: A bálványozás az, mikor az egyedül igaz Isten helyett - aki Igéjében jelentette ki magát - vagy mellette valami mást képzel, vagy tart az ember, amibe bizodalmát veti.

Máté 6: 24; Kol. 3: 5; 1. Pét. 4: 3; Ef. 5: 5; 1. Krón. 16: 26; Gal. 4: 8; Ef. 2: 12; 1. Ján. 2: 23; Ján. 5: 23.

XXXV. ÚRNAPJA

96. K.: *Mit kíván Isten a második parancsolatban?*

F.: Azt, hogy Istent semmi módon ki ne ábrázoljuk és másképpen ne tiszteljük, csak úgy, amint azt Igéjében megparancsolta.

5. Móz. 4: 15, 16, 23, 24; 12: 30; Máté 15: 9; Róm. 1: 22, 23; Ézs. 40: 18, 19, 25; Csel. 17: 20; 1. Sám. 15: 23.

97. K.: *Tehát egyáltalában nem szabad képeket csinálni?*

F.: Istent nem lehet és nem is szabad semmi módon kiábrázolni. A teremtmények pedig noha kiábrázolhatók, Isten mégis megtiltja, hogy azokról képeket csináljunk, vagy tartsunk a végből, hogy azokat tiszteljük, vagy általuk Istent szolgáljuk.

5. Móz. 4: 12, 15-18; Ézs. 40: 18, 25; Csel. 17: 29; 2. Móz. 35: 30, 31; 5. Móz. 7: 5; 27: 15; Zsolt. 97: 7; 3. Móz. 26: 1.

98. K.: Hát vajjon megtűrhetjük-e a képeket a templomokban a célból, hogy azok a tudatlanoknak (laikusoknak) könyvek gyanánt szolgáljanak?

F: Nem. Mert nem kell bölcsőbbnek lennünk Istennél, aki nem néma képekkel, hanem az Ő beszédének élő hirdetésével kívánja tanítani a keresztyéneket.

Jer. 10: 8; Hab. 2: 18-19; Zak. 10: 2; Luk. 16: 29; Róm. 10: 14-17; 2. Tim. 3: 16, 17.

XXXVI. ÚRNAPJA.

99. R.: *Mit kíván a harmadik parancsolat?*

F.: Azt, hogy Istennek nevét ne csak káromkodással, vagy hamis esküvéssel, hanem még szükségtelen esküdözéssel se káromoljuk, se vissza ne éljünk vele, se pedig magunkat ily rettenetes bűnökben, akár elhallgatással, akár ráfigyeléssel részesekké ne tegyük. Egy szóval, hogy Isten szent nevét csak félelemmel és hódolattal ejtsük ki, hogy így igazán tehessünk vallást Róla, és úgy is hívjuk segítségül és minden szavunkkal és cselekedetünkkel Őt magasztaljuk.

3. Móz. 24: 15, 16, 19; 12, 5: 4-5; Máté 5: 34-37; 3. Móz. 5: 1; Malak. 4: 2; 1. Pét. 4: 11, 3: 15; Máté 10, 32, 33; Zsolt. 50: 15, 91: 15; Kol. 3: 17; 1. Kor. 10: 31; Jak. 5: 12; Példb. 29: 24; Jer. 4: 2; Ézs. 45: 23; Róm. 2: 24; 1. Tim. 6: 1.

100. K.: *Hát olyan nagy bűn Isten Nevét esküdözéssel és káromlással szidalmazni, hogy Isten haragja még azok ellen is felgerjed, akik azt tehetségük szerint nem segítik megakadályozni, vagy megtiltani?*

F.: Bizony, nagyon is úgy van. Mert nincsen nagyobb bűn, sem olyan, melyre inkább haragudna Isten, mint az Ő Nevének káromlása. Ezért is parancsolta meg, hogy halál legyen annak büntetése.

3. Móz. 5: 1; 24: 15, 16; Példb. 29: 24.

XXXVII. ÚRNAPJA.

101. K.: *Hát szabad-e keresztyén módon Isten nevére esküdni?*

F.: Igen. Ha a többség kívánja azt alattvalóitól, vagy valami szükség követeli, hogy Isten dicsőségére és felebarátaink javára hűségünket és igazságunkat ez által bizonyítsuk be. Mert

Isten Igéjére támaszkodik az ilyen esküvés. És ezen okból gyakorolták azt helyesen a hívők (szent atyafiak) az Ó- és Új-Szövetségben.

2. Móz. 22: 9-11; 5. Móz. 10: 20; Józs. 9: 15; Ézs. 45: 23; Zsid. 6: 16; 1. Móz. 21: 29-31; 31: 53; 1. Sám. 24: 22, 23; Róm. 9: 1; Ézs. 48: 1; Zsid. 6: 16; 1. Sám. 24: 23.

102. R.: Szabad-e esküdni a szentekre is, vagy másmilyen teremtményre?

F.: Nem. Mert az igazi esküvés: Istennek segítségül hívása, hogy Ő, mint aki egyedül ismeri a szíveteket, tegyen bizonyosságot az igazságról és büntessen meg, ha hamisan esküszöm. Ez a tisztesség azonban nem illet meg egy teremtményt sem.

2. Kor. 1: 23; 1. Kir. 8: 39; Ézs. 63: 16; Róm. 9: 1; Máté 5: 34-36; Jak. 5: 12.

XXXVIII. ÚRNAPJA.

103. K.: Mit parancsol meg Isten a negyedik parancsolatban?

F.: Először azt, hogy templomi istentisztelet, vagy másképpen a lelkipásztori szolgálat és az iskolák fennmaradjanak. És hogy én, különösen ünnepnapokon szorgalmasan eljárjak Isten gyülekezetébe, hogy Isten Igéjét hallgassam, a Sákramentumokkal éljek, az Úr Istent nyilvánosan is segítségül hívjam és keresztyéni módon alamizsnálkodjam a szegények javára. Másodszor azt, hogy életemnek minden idejében felhagyjak a gonosz cselekedetekkel, hogy én bennem is engedjem Istent az Ő lelke által munkálkodni és eképpen már e földi életemben elkezdjem az örökké tartó Szabbathot.

5. Móz. 12: 19; 1. Kor. 9: 14; Gal. 6: 6; Zsid. 10: 25; Préd. 5: 1; Luk. 4: 15, 16, 22, 31, 32; Csel. 13: 14-16, 42-44. és 15: 21, 20: 7; Zsolt. 68: 27; Csel. 1: 14; 1. Kor. 16: 2; Ézs. 58: 13; 14; 2. Móz. 31: 13; Ézs. 66: 23; Zsid. 4: 9-11; Tit. 1: 5; 2. Tim. 3: 14, 15, 2: 2, 3; Zsolt. 40: 10, 11, 68: 27.

XXXIX. ÚRNAPJA.

104. K.: Mit kíván Isten az ötödik parancsolatban?

F.: Hogy atyám és anyám és minden fölém helyezettett (előljáróim) iránt teljes tisztelettel, szeretettel és hűséggel viseltessem. És magamat az ő jóra célzó oktatásuknak és büntetésüknek illő engedelmességgel alávetsem. És türelmes legyek az ő gyengeségeikkel és hiányosságaikkal szemben; mivel Istennek úgy tetszik, hogy az ő kezők által vezessen minket.

Malak. 1: 6; Eféz. 6: 1-3; Péld. 1: 8, 6: 20-22; 15: 5, 28: 24; 30: 17; 1. Tim. 5: 17; Zsid. 13: 17; 1. Thess. 5: 12, 13; 1. Pét. 2: 18; Róm. 13: 1-7; 3. Móz. 19: 32; Tit. 2: 9, 10; Kol. 8: 18-22; 1. Pét. 2: 18, 19; Ef. 6: 4, 9; Máté 22: 21.

XL. ÚRNAPJA.

105. K.: Mit kíván Isten a hatodik parancsolatban?

F.: Azt, hogy felebarátomat sem gondolatban, sem szóval, vagy magaviseletemmel, még kevésbé cselekedetemmel sem magam, sem mások által tiszteletlenséggel ne illessem, ne gyűlöljem, se ne bántalmazzam, vagy meg ne öljem. Hanem, hogy minden bosszúvággal felhagyjak. Magamban kárt ne tegyek, vagy akarattal veszedelembe ne rohanjak. Ez okból adatott a polgári többségnek kezébe még a fegyveres hatalom is, hogy a gyilkosságot megakadályozza.

Zak. 8, 17; Máté 5: 22; 26: 52; Eféz. 4: 31; 4. Móz. 35: 16-18; Zsolt. 15: 1-3; 3. Móz. 19: 17, 18; Eféz. 5: 29; Róm. 13: 14; 1. Móz. 9: 6.

106. K.: Ez a parancsolat azonban mintha csak a gyilkosságról szólna?

F.: Isten megtiltván a gyilkosságot, arra is tanít minket, hogy Ő gyűlöli a gyilkosságnak még a gyökerét is, mint amilyenek az irigység, gyűlölet, harag és bosszúvágy és hogy már ezeket is gyilkosságnak tartja.

1. Móz. 37: 4, 11: 18; Gal. 5: 19-26; Péld. 10: 12, 14: 30; Jak. 1: 19; Róm. 12: 19; 1. Ján. 3: 15; Máté 5: 2.

107. K.: De elég-e az, ha felebarátunkat az előbb említett módon meg nem öljük?

F.: Nem. Mert midőn Isten megtiltja az irigységet, gyűlöletet és haragot, ugyanakkor megparancsolja azt is, hogy felebarátunkat úgy szeressük, mint magunkat és iránta türelemmel, békességgel, szelídséggel, könyörületességgel és szívésséggel viseltessünk. Kárát tőlünk telhetőleg elhárítsuk és még az ellenségeinkkel is jót tegyünk.

3. Móz. 19: 18; Kol. 3: 12-15; Eféz. 4: 1-3; Ézs. 58: 7; Péld. 24: 11; Máté 5: 44, 45; Róm. 12: 10, 20; Máté 22: 59; Lk. 6: 36.

XLI. ÚRNAPJA.

108. K.: Mire tanít a hetedik parancsolat?

F.: Arra, hogy Isten megátkozott minden szemérmertlenséget. És mert mi is szívbéli őszinteséggel megvetjük azt, így szemérmertes és mértékletes életet éljünk úgy a szent házasságban, mint azon kívül.

Eféz. 5: 3; 1. Thess. 4: 3, 4; 1. Kor. 7: 9. 3. Móz. 18: 28; Zsid. 13: 4.

109. K.: Csak a házasságtörést és az ahhoz hasonló rút dolgokat tiltja meg Isten ebben a parancsolatban?

F.: Mivel úgy testünk, mint lelkünk a Szent Lélek temploma, így mindkettőnek a tiszta és szent megőrzését kívánja (Isten). Ezért tilt meg mindenféle erkölcstelen cselekedetet, viselkedést, beszédet, gondolatot és kívánságot és mindazt, ami erre ingerelhetne.

1. Kor. 6: 18-20; Eféz. 4: 17, 19, 20; Máté 5: 27, 28; Ef. 5: 3-4, 18; 1. Kor. 15: 33.

XLII. ÚRNAPJA.

110. K.: *Mit tilt meg Isten a nyolcadik parancsolatban?*

F.: Isten nemcsak a lopást és rablást tiltja meg, melyeket a polgári többség is büntet, hanem lopásnak nevez minden olyan gonosz mesterkedést és támadást, mellyel felebarátunk tulajdonát akarjuk magunkhoz ragadni. Legyen az akár erőszak, vagy az igazság látszata, vagy hamis súly, méter, mérték, (hitvány) árucikk, pénz, uzsora, vagy akármilyen olyan dolog, amit Isten megtiltott. Ehhez számítandó mindenféle fősvényesség, vagy akármilyen helytelen felhasználása, vagy eltékozlása Isten ajándékainak.

3. Móz. 19: 11, 13; 1. Kor. 6: 10; Luk. 3: 14; Ezék. 18: 12, 13, 45: 9, 10; 1. Thess. 4: 6; 3. Móz. 19: 35, 36; 5. Móz. 25: 13, 15; Zsolt. 15: 5; Jer. 22: 13; Luk. 12: 15; Ján. 6: 12; Péld. 23: 20, 21, 29, 30, 31: 20; Ézs. 33: 1.

111. K.: *Mit parancsol meg Isten ebben a parancsolatban?*

F.: Azt, hogy tőlem telhetőleg felebarátom hasznát mozdítsam elő. Vele úgy cselekedjem, ahogy én is szeretném, hogy mások velem cselekedjenek. Ezenkívül azt is, hogy hűségesen dolgozzam, hogy segíteni tudjak a szűkölködőkön.

1. Pét. 4: 10; Fil. 2: 4; Máté 7: 12; Eféz. 4: 28; Zsid. 13: 16.

XLIII. ÚRNAPJA

112. K.: *Mit kíván a kilencedik parancsolat?*

F.: Azt, hogy senki ellen hamis tanúbizonyságot ne tegyek. Senki szavait el ne csavarjam. Ne legyek rágalmozó, vagy mást gyalázó. Senkit könnyen és meghallgatás nélkül meg ne ítéljek, se ne segítsek elítélni. Hanem kerüljek mindenféle hazugságot és csalárdságot, mint az ördögnek tulajdon műveit: ha csak magamra nem akarom vonni Isten rettenetes haragját. Hasonlóképpen, hogy a törvényben és minden más eljárásban az igazságot kedveljem, őszintén beszéljek és valljak. Felebarátom becsületét és jó hírnevét tehetségem szerint oltalmazsam és előmozdítsam.

2. Móz. 23: 1; Péld. 19: 5; 4: 24; 3. Móz. 19: 16; Jak. 4: 11; Tit. 3: 2; János 7: 50, 51; Luk. 6: 37; 3. Móz. 19: 11; Róm. 3: 13; Zsolt. 5: 7; Zak. 8: 16, 19; Péld. 12: 16, 18; Eféz. 4: 25; 1. Sám. 16: 18; Róm. 1: 30.

XLIV. ÚRNAPJA.

113. K.: *Mit kíván tőlünk a tizedik parancsolat?*

F.: Azt, hogy Isten egyetlenegy parancsolata ellen se támadjon fel szívünkben még a legcsekélyebb kívánság, vagy gondolat se; hanem, hogy minden időben teljes szívből gyűljünk minden bűnt és kedveljünk minden igazságot.

Róm. 7: 7; Máté 15: 19; Gal. 5: 24; Zsolt. 119: 104; Róm. 7: 22; Máté 5: 48.

114. K.: *Vajjon megtarthatják-e tökéletesen ezeket a parancsolatokat azok, akik Istenhez megtértek?*

F.: Bizony nem. Mert e földi életünkben még a legkegyesebb emberek is csak csekély részére képesek ennek az engedelmességnek. Ámde úgy, hogy ők komoly elhatározással kezdenek el Istennek nemcsak egyes, hanem összes parancsolatai szerint élni.

Préd. 7: 20; Jak. 3: 2; 1. Ján. 1: 8; Jób 9: 1-3; Zsolt. 19: 13; Fil. 3: 13; Zsolt. 119: 60, 106, 127, 128; Róm. 7: 22; Fil. 3: 14; Zsolt. 1: 2.

115. K.: *Hát akkor miért hirdetteti Isten olyan szigorúan a tízparancsolatot, ha azokat senki sem tarthatja meg ez életben?*

F.: Először azért, hogy bűnös természetünket egész életünkön át minél jobban megismerjük. És annál nagyobb vágyakozással keressük bűneink bocsánatát és a Krisztusban való igazságot. Azután, hogy megszakítás nélkül abban szorgalmazkodjunk és imádkozzunk Istenhez a Szentlélek kegyelméért, hogy hovatovább mindjobban megújuljunk az Isten képére, míg majd e földi élet után elérjük ezt az előttünk álló tökéletességet.

Róm 3: 20; 4: 15; 5: 13, 20; 10: 3, 4; Máté 11: 28; 5. Móz. 31: 11-13; Zsolt. 119: 4, 5; 33-36; Róm. 12: 2; 1. Kor. 19: 9, 10; 1. Ján. 3: 2.

AZ IMÁDKOZÁSRÓL

XLV. ÚRNAPJA.

116. K.: *Miért szükséges a keresztyéneknek imádkozni?*

F.: Azért, mert ez a legfontosabb része annak a háládatosságnak, melyet Isten tőlünk kíván. És mert az Ő kegyelmét és Szent Lelkét csak azokkal közli az Isten, akik azt szívyszerinti fohászkodással szüntelenül kérik és neki azért hálát adnak.

Zsolt. 50: 14, 15; 5. Móz. 4: 29; Máté 7: 7; Luk. 11: 13; Jak. 1: 5, 6; Zsolt. 50: 23; Zsid. 13: 15; 1. Thess. 5: 17.

117. K.: *Mi szükséges ahhoz az imádsághoz, amelyet kedvel az Isten és meg is hallgat?*

F.: Először az, hogy egyedül csak ahhoz az egy igaz Istenhez könyörögjünk mindazért, aminek kérését megparancsolta nekünk: aki Igéjében jelentette ki magát. Másodszor, hogy szükségünket és nyomorúságunkat teljes valójában és alaposan megismerjük, hogy így megálázzuk magunkat Ő Felségének színe előtt. Harmadszor, hogy bár méltatlanok vagyunk rá,

mégis erős bizalommal legyünk afelől, hogy imádságunkat az Úr Krisztusért bizonyosan meghallgatja, miként azt meg is ígérte nekünk az Ő Beszédében.

Zsolt. 81: 10; Máté 4: 10; 1. Ján. 5: 14; Siralm. 3: 41; Zsolt. 145: 18; Lukács 18: 13; 15: 17, 19; Esdr. 9: 6; Dán. 9: 17, 18; Eféz. 9: 12; Zsid. 10: 19, 22; János 14: 13, 15; 17: 16, 23.

118. K.: Isten parancsolata szerint: miért kell imádkozni hozzá?

F.: Minden lelki és testi szükségünkért, melyeket az Úr Krisztus abban az imádságban foglalt össze, melyre Ő maga tanított meg minket.

Máté 6: 33; Zak. 10: 1; Máté 6: 9-13; Luk. 11: 2-4; Jak. 1: 17.

119. K.: Melyik az az imádság?

F.: *Mi Atyánk ki vagy a mennyekben.*

1. Szenteltessék meg a Te neved.

2. Jöjjön el a Te országod.

3. Legyen meg a Te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is.

4. A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.

5. És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek.

6. És ne vigy minket kísértetbe, de szabadíts meg minket a gonosztól.

Mert Tied az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké. Ámen.

Máté 6: 9-13; Luk. 11: 2-4.

XLVI. ÚRNAPJA.

120. K.: Miért parancsolja Krisztus, hogy így szólítsuk meg Istent: „Mi Atyánk”?

F.: Hogy az első pillanattól, mindjárt imádságunk kezdetén felköltse bennünk az Isten iránti gyermeki félelmet és bizalmat, mely kell, hogy imádságunk alapja legyen; ugyanis azt, hogy Isten Atyánkká lett a Krisztus által és hogy sokkal kevésbé fogja tőlünk megtagadni azt, amit tőle hittel kérünk, mint a földi atyáink, akik pedig nem tagadják meg tőlünk a földi dolgokat.

Ézs. 65: 15, 17: 66; 2. Luk. 11: 11; Jak. 1: 6-9; Ján. 1: 12; Eféz 1: 5, 6; Máté 7: 9-11; Zsolt. 103: 13; Ézs. 49, 15, 16.

121. K.: Miért következik erre ez: „Ki vagy a mennyekben”?

F.: Hogy Isten menyei Felségéről ne gondoljunk földi dolgokat. És hogy testünk és lelkünk minden szükségleteit az Ő mindenhatóságától várjuk.

1. Kir. 8: 27; Csel. 17: 24, 25; 2. Krón. 20: 6; Róm. 10: 12.

XLVII. ÚRNAPJA.

122. K.: *Melyik az első kérdés?*

F.: „Szenteltessék meg a Te neved”. Vagyis: Add meg nekünk először, hogy Téged igazán megismerjünk és minden Te munkáidban, melyekből mindenhatóságod, bölcsességed, jóságod, igazságosságod, könyörületességed és igazvultod világosan kitetszik: Téged szenteljünk meg s dicsőítsünk és magasztaljunk. Azután, hogy úgy irányozzuk és intézzük egész életünket, minden gondolatunkat, beszédünket és tetteinket, hogy miattunk ne káromoltassék a Te neved, sőt inkább tisztelet és dicséret szálljon reá.

Róm. 11: 33; Eféz. 1: 16, 17: 5; Móz. 3: 24; Róm. 1: 19, 20; Zsolt. 104: 24, 25: 10, 136: 1-3; Dán. 9: 14; Zsolt. 103: 8, 36: 6, 111: 7, 51: 17, 31: 4; Máté 5: 16; Ján. 17: 3; Jer. 9: 24, 31: 33-34; Máté 16: 17; Jak. 1: 5; Luk. 1: 46-47, 68-69.

XLVIII. ÚRNAPJA.

123. K.: *Melyik a második kérdés?*

F.: „Jöjjön el a Te Országod”. Azaz: vezérelj minket úgy a Te Igéddel és Lelkessel, hogy egyre jobban engedelmeskedjünk neked. Tartsd meg és növeljed a Te Anyaszentegyházadat. Pusztítsd el az ördög munkáit és minden ellened feltámadt hatalmat, minden gonosz tervekkel egyetemben, melyek a Te szent Beszéded ellen gondoltattak ki. Míglen eljövend a Te országod tökéletessége, amikor Te leszel mindenekben.

Máté 6: 33. Zsolt. 25: 4, 5; 143: 10; 51: 20; 122: 6-7; Róm. 16: 20; Zsolt. 129: 5; 83: 4-6; Jelen. 22: 17, 20; 1. Kor. 15: 24, 28; 1. Ján. 3: 8; Róm. 8: 22-23.

XLIX. ÚRNAPJA.

124. K.: *Melyik a harmadik kérdés?*

F.: „Legyen meg a Te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is.” Vagyis: adjad, hogy mi és minden ember megtagadjuk saját akaratunkat és minden ellenmondás nélkül a Te egyedül jó akaratodnak engedelmeskedjünk, hogy így tisztét és hivatását mindenki olyan készséggel és hűséggel végezhesse és tölthesse be, akárcsak az angyalok az égben.

Máté 16: 24; Ef. 5: 10; Zsolt. 141: 4, 119: 33-35, 133; Csel. 21: 14; Róm. 12: 2, 11; Jelen. 3: 16, 19; Zsolt. 103: 20, 21; Tit. 2: 11-12; Luk. 22: 42; 1. Kor. 7: 24.

L. ÚRNAPJA.

125. K.: *Melyik a negyedik kérdés?*

F.: „A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma.” Azaz gondoskodj testünknek minden szükségletéről, hogy így megismerjük, hogy Te vagy az egyedüli forrása minden jónak. És hogy sem a mi gondoskodásunk és munkánk, sem pedig a Te adományaid nem lehetnek hasznunkra a Te áldásod nélkül; ami miatt is elvonjuk bizodalunkat minden teremtménytől és egyedül csak Beléd vetjük.

Csel. 17: 27; Máté 6: 26; Zsolt. 85: 13; 145: 15, 16; Péld. 30: 7, 8; Zsolt. 65: 3; Csel. 14: 15, 17; 5. Móz. 8: 3; Zsolt. 127: 1, 2; Péld. 10: 22; Agg. 1: 6; Zsolt. 55: 23; 62: 9, 146: 3-7; 1. Tim. 6: 17; Jak. 1: 17; 1. Kor. 15: 58; Jer. 15: 5, 7.

LI. ÚRNAPJA

126. K.: *Melyik az ötödik kérdés?*

F.: „Bocsásd meg a mi vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek.” Vagyis: Krisztus véérért ne számítsd be nekünk, szegény bűnösöknek, a mi vétkeinket, sem azt a gonoszságot, mely állandóan bennünk van, miként mi is érezzük a Te kegyelmednek azt a bizonyosságát magunkban, hogy erős az elhatározásunk, miszerint szívből megbocsássunk a mi felebarátainknak.

1. Ján. 2: 1; Máté 26: 28; Róm. 4: 7, 8, 7: 23-25; Zsolt. 25: 7; 51: 3-11; Mt. 18: 35; Luk. 11: 4; Róm. 8: 1; Mt. 6: 14.

LII. ÚRNAPJA.

127. K.: *Melyik a hatodik kérdés?*

F.: „Ne vigy minket kísértetbe, de szabadíts meg minket a gonosztól.” Azaz: mivel magunkban olyan gyarlók vagyunk, hogy egy pillanatig sem állhatunk meg és ezt tetézi még a mi halálos ellenségeinknek, az ördögnek, a világnak és a mi saját testünknek szünet nélküli ostroma, óh Te tarts meg azért és erősíts Szent Lelkednek ereje által, hogy ebben a lelki harcban el ne essünk, hanem állandóan erősen ellenállhassunk, mígnem végre teljes diadalra jutunk.

Máté 26: 41; Róm. 8: 26; Ján. 15: 5; 1. Pét. 5: 8; Luk. 22: 31, 32; Eféz. 6: 12; Péld. 1: 10; Ján. 15: 19; 1. Ján. 2: 15, 16; Gal. 5: 17; Zsolt. 108: 14; Ján. 15: 19; Róm. 7: 23; Márk 13: 33; 1. Thess. 3: 13; 5: 23; Jak. 1: 14; 2. Kor. 12: 8, 9; Eféz. 3: 14, 16; 6: 10, 11, 18; Róm. 16: 20.

128. K.: *Miképpen rekesztet be imádságodat?*

F.: „Mert Tiéd az ország és a hatalom és a dicsőség mind örökké.” Vagyis: azért kérjük Tőled mindezeket, mert Te, aki Királyunk vagy és rendelkezel mindenek felett: akarsz is és meg is tudsz adni nekünk minden javakat és ezeket is azért, hogy ne mireánk, hanem a Te szent nevedre térjen örök dicsőség.

Róm 10: 12; Ján. 14: 13; Zsolt. 5: 3; 115: 1, 2; 2. Krón. 20: 6; 1. Krón. 29: 11, 12; Ézs. 37: 20; Dán. 9: 19; 2. Pét. 2: 9; Jer. 33: 8-9.

129. K.: *Mit jelent e szócska: „Ámen?”*

F.: Az „Ámen” ezt jelenti: igazán és biztosan meglesz. Mert sokkal bizonyosabban meghallgatja Isten az én imádságomat, mint ahogy szívemben érzem, hogy ezt kívánom Tőle.

2. Kor. 1: 20; 2. Tim. 2: 13.

Soli Deo Glória!

Istené egyedül a dicsőség!

Utószó.

A Heidelbergi Káténak ez a fordítása második kiadás. Az első 1925-ben jelent meg a „Szeretet” kiadásában Beregszászon a Kálvin nyomdában. Azt a fordítást nagyobb bevezető, történelmi visszapillantás, forrásmunkák felsorolása mellett az egyes kérdéseket külön tárgyaló **magyarázat** is kísérte. Különösen az utóbbi révén testesebb lett a 16^o-rét alakban kiadott Heidelbergi Káté.

Az első kiadás 7000 példánya már elfogyóban van. Éppen újabb kiadásról folytak megbeszélések, amikor a „Református Traktátus Sorozat” szerkesztősége megkért a káté szövegnek magyarázatok nélküli átengedésére. A cél az, hogy minél olcsóbban és minél szélesebb néprétegben lehessen Egyházunk ezen rendkívül nagyértékű hitvallásos könyvét elterjeszteni. Szívesen engedtem át fordításom második kiadását a fenti kiváló „Református Traktátus Sorozat” szerkesztőségének egyszerre történő nagy példányszámban való kiadásra.

A fordítás, a szöveg és a kinyomás a következő magyarázatot kívánja: Az első fordítást erősen revideálva, itt-ott átdolgozva kapja az olvasó. Az eredeti szöveghez való hűség és a magyaros kifejezés tette ezt szükségessé. Mindenesetre az eredeti tartalmi igazság hűségese visszaadása volt a legfőbb cél. - Miután az első kiadásnál bevált a gyakorlatban a Káté hosszú mondatainak szétszedése, így ezt megtartottuk most is, vigyázva ugyan arra, hogy a tartalmi igazság visszaadása kárt ne szenvedjen. Itt is a praktikusság volt az irányelv, hogy az egyszerűbb atyafiak is könnyen meg tudják érteni, s hogy az iskolások és ágendások használatánál is könnyebb lehessen a szöveggel való foglalkozás. Több mint másfél évtizede használták középiskolákban az első fordítást, s mindenütt igen jó volt a tapasztalat a rövidebb mondatokkal. - Több szót nagy betűvel szedettünk ebben a kiadásban is. Ugyanis a fordítónak az a szerény véleménye, hogy a régi magyar erősen öntudatos kálvinista, és a személyes hitélet terén is példás múlt, valamint több külföldi ref. Egyház és irány jelenlegi gyakorlatához is hűen, talán éppen pedagógiai szempontból is, nagy betűvel tanácsos írni pl. Ige, Biblia, Egyház, (Isten) Fia, Sákramentum, Kereszttség, stb. nekünk olyan drága szavakat. - A bibliai helyeket nyomdatechnikai szempontból a szövegben való külön utalás nélkül, az egyes kérdések után hozzuk.

Hálát adok az én Uramnak és Istenemnek, aki e csekélyke munkán át is megengedte az Ő neve dicsőségének és az Ő szent Egyháza igazságainak s a halhatatlan lelkek javának szolgálatát.

Komárom, 1943. január hó 18.

Galambos Zoltán